

"אגורה באהלך עולמים"

(תהילים ס"א)

מסעי – תשפ"ב

מלחמת האדם ביצר הרע

ומה הטעם? משום שבשעה שיצאו ממצרים ונשלמו לשישים ריבו, התחזקה מלכות הקדושה וקיבלה תוקף גדול והתגברה על כוחות הטומאה והאירה הלבנה (היא המלכות). והולכים במדבר שהוא מקום שלטון הסמי' הרשע, שהוא שלו ממש בכדי לשבור כוחו, חוזקו ולכתת ראשו ולהכניעו שלא ישלוט. ואלמלא חטאו ישראל במדבר, רצה הקב"ה להעבירו מהעולם על כן העבירם בחלקו ממש. אך בגלל שחטאו כמה פעמים, נשך אותם הנחש ואז יתקיים הוא ישופך ראש וכו'. ישראל היכו ראשו תחילה ולא ידעו להישמר ממנו והוא היכה באחרונה ונפלו כולם במדבר והתקיים 'ואתה תשופנו עקב וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקויות של בית דין. ועל זה כתוב אשר ראית! שבעינייהם היו רואים את הסמי' הולך קשור לפנייהם ולקחו נחלתו. מניין? שכתוב, אז נבהלו אלופי אדום ואלא הם נחש שרף ועקר.

נמצא, שיש לאדם שתי אפשרויות לסלק מעצמו את היצר הרע. הראשונה - לעסוק בתורה. כך אומר הרמב"ם: שאין מחשבת עריות מתגברת, אלא בלב הפנוי מחכמה. ביום שאדם יקבל על עצמו יותר לימוד תורה ויקפיד יותר על הקביעות עיתים שלו לתורה, מייד יראה שהפיתויים מצטמצמים אצלו. אבל אדם שאינו לומד ואינו מתאמץ על התורה, אין לו הגנה והיצר תוקף אותו. דרך נוספת - להדבק בהשם יתברך ולהתקרב אליו, כך מאיר עליו השם אור עליון וכאשר אור זה פורץ ממנו הוא מסלק ממנו את אותם כוחות. בכדי לזכות לדבר זה צריך להתקרב להשם מכל הלב ואז כשם שהדונג נמס מפני האש, כך כוחות הטומאה מתרחקים מהאדם. כך היה כאשר הלכו ישראל עם ארון הברית, (אומר דוד בתהילים) 'קומה ה' ויפוצו אויבך ויניסו משנאך מפנך'. שהיה הארון מקרין אור והיה מניס את כוחות הטומאה.

משה זכה לאור זה ולדבקות בהשם. אומר המדרש רבה (דברים יא, י): שבשעה שהגיע זמן משה להפטר מהעולם, ביקש הקב"ה ממלאך גבריאל ולאחר מכן ממלאך מיכאל להביא את נשמת משה ולא יכלו. ואחר כך אמר לסמאל הרשע: צא והבא נשמה של משה. מיד לבש כעס וחרג חרבו ונתעטף אכזריות (הסמי' בעצמו הוא הסמכות העליונה מתוכנו בצורה מיוחדת יותר מתמיד לקראת משה) והלך לקראת משה. כיון שראה אותו, שהוא יושב וכותב שם המפורש וזוהר מראהו דומה לשמש, והוא דומה למלאך ה' צבאות, היה מתיירא סמאל מן משה (מאותה הארה של השם במשה בזכות דבקותו בו), אמר: ודאי שאין המלאכים יכולים ליטול נשמתו של משה. וטרם שהראה סמאל את עצמו למשה, היה משה יודע שבא סמאל. וכיון שראה סמאל את משה, אחזתו רעדה וחיל כיולדה ולא מצא פתחון פה לדבר עם משה. (זהו גדר של לדבוק בהשם ולכל אחד אחד ואחד מאיתנו יש בחינה זו, כל אחד במדרגתו שלו. יש אחד שמתפלל שלוש תפילות במניין, האם יש סיכוי שהיצר יגיד לו לא להתפלל שחרית? וודאי שלא, כיוון שבנקודה זו האדם כבר דבוק בהשם. כן יתכן שיגרום לו לאחר לתפילה או לא לכוון בה, אבל אין דבר כזה שהוא לא יתפלל וכך בכל מצווה ומצווה, ככל שאדם דבוק ביותר מצוות כך יש פחות פיתוי של היצר). חזר סמאל והשיב דבר לפני הגבורה (שאינו יכול להביא נשמת משה). אי"ל הקב"ה לסמאל: בוא והבא נשמתו של משה. מיד שלף חרבו מתערו ועמד על משה (מסבירים המפרשים שמדובר בדברים שמקום ורוחניים ולא גשמיים, רק שרצו לפשט עבורנו את הדברים). מיד קצף עליו משה ונטל את המטה בידו, שחקוק בו שם המפורש, הפגע בו בסמאל בכל כוחו, עד שנס מלפניו. ורץ אחריו בשם המפורש ונטל קרן הודו מבין עיניו ועיור את עיניו."

השבת נחתום בעז"ה את ספר במדבר, פרשת מסעי היא האחרונה בספר במדבר והפרשה פותחת בפסוקים הבאים: "אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצִבְאֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם". התורה מונה את כל מסעות בני ישראל במדבר, ארבעים ושניים מסעות (מב' מסעות). כידוע התורה לא מאריכה בדברים שאין בהם טעם, אם כן מה עניין הזכרת כל מב' המסעות?

אומר רש"י: למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום! שאעפ"י שגור עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושנים מסעות. בחשבון פשוט, מיציאת מצרים ועד חטא המרגלים עברה שנה אחת בה עברו ישראל ארבע עשרה מסעות. בשנה האחרונה, בה נפטר אהרון עברו ישראל עוד שמונה מסעות. נמצא שבשנתיים עברו ישראל עשרים ושנים מסעות. לאחר חטא המרגלים נגזר עליהם להסתובב במדבר ארבעים שנה ונמצא שבמשך שלושים ושמונה שנים, עברו ישראל עשרים מסעות בלבד. מכאן ניתן לראות את רחמיו של הקב"ה, שלא הטריח את ישראל בנדודים הרבה.

הרמב"ן מביא את דברי הרמב"ם וכותב טעם נוסף: שיכול אדם לטעון כי לא יתכן ש-שש מאות אלף מלבד נשים וטף הלכו במדבר במשך ארבעים שנים, במקום שלא ניתן לזרוע ואין בו מים להחיות עם רב ויתכן שהלכו במקומות הסמוכים למדינות מסוימות ומהם היו ניזונים. לכן כתבה התורה את כל המקומות שהלכו בהם ישראל, שמי שיבדוק ייווכח שאין כל מקום ישוב בסמוך למסעות בני"ו ודבר זה בא לחזק את הבטחון בקב"ה. "על כן הרחיק מלבות בני אדם המחשבות האלה וחזק אלה האותות כולם בזכרון המסעות כדי שיראו אותם הדורות הבאים וידעו האותות הגדולות איך עמדו בני אדם במקומות ההם ארבעים שנה".

רבנו בחיי מביא טעם אחר: "ועוד יכלול ספור המסעות תועלת אחרת כי ירמוז לעתיד, שהרי דברי הנביאים כולם מוכיחים שהגאולה האחרונה כדמיון הראשונה, וכשם שיצאו ישראל בגאולה ראשונה ממצרים אל המדבר כן בגאולה האחרונה עתידים שיצאו הרבה מישראל אל המדבר ויעברו במקומות האלה והקב"ה יכלכלם וינהלם שם כמו שעשה לישראל במדבר. והוא שאמר הנביא (יחזקאל כ) והוצאתים אל מדבר העמים, והכתוב הזה מדבר לעתיד בגאולה אחרונה. והכתוב ירמוז זה ממה שהזכיר כאן שתי פעמים לשון מוצאיהם וכתוב משה את מוצאיהם וחזר ואמר ואלה מסעיהם למוצאיהם, כי האחד הוא יציאת ישראל ממצרים והשני יציאתנו מן הגלות החל הזה, ולפי שכבר התחיל להזכיר אלה מסעי על המסעות לשעבר על כן אמר ואלה מסעיהם לעתיד ביציאה שניה והקב"ה ברחמיו ימהר יחישה מעשהו, מעשה הגאולה בקרוב, ונגילה ונשמחה בו".

אז וודאי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו ודברי רבותינו קודש הם, אך נוסף ביאור נוסף מתוך הזוהר הקדוש (תצווה, קפג, ע"ב), שמבאר מדוע הסתובבו ישראל במדבר: ובמדבר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף ה' אֶלְהֵיךָ כְּאֲשֶׁר יֵשָׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגו'. פְּסִיק זֶה כִּדְ הָיָה צְרִיךְ לומר, ובמדבר אֲשֶׁר נִשְׁאַף. מהו רָאִיתָ? זו מילה מיותרת. אלא שהנהיג השם את ישראל במדבר, מדבר חזק יותר מכל מדבריות כמו שנאמר נחש, שרף ועקרב וצימאון (הם כנגד ארבע כוחות של טומאה שאנו מכוונים בפסוק והוא רחום לבטלם: וְהוּא רְחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהִשִּׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר קֶל חֲמָתוֹ).

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

אם כן, מעיד התנא שהיו יוצאים הם למדבר בכדי לקבל הארה גדולה במקום החושך. עבורנו, המדבר הוא במקום היישוב! אין לנו צורך לצאת למדבר בכדי לפגוש את כוחות הטומאה, הם נמצאים הכי קרוב שאפשר, בכל מקום אליו נפנה. (חוסר צניעות, טכנולוגיה וכו') וההתמודדות קשה עד מאוד. לא לחינם היה אומר החזון איש, שבתי הכנסיות הם תיבת הנח של הדור. שבמבול של טכנולוגיה היכן ניתן להתחבא? רק בתיבה.

הר' מבריסק אומר, שלכל מדינה שיש שגרירות במדינה אחרת, זה מבצרה. משמע אם יש לאזרח אותה השגרירות בעיה והוא מצליח לברוח לשטח השגרירות לא ניתן לפגוע בו כל עוד הוא בתחום השגרירות. כך הם, בתי המדרש ובתי הכנסת היום, שגרירות לברוח מפני היצר. אדם שיוצא מהם, נכנס לסכנה! אך כל עוד הוא בפנים, לא ניתן לפגוע בו.

ואולי אפשר לפרש ולהגיד שזה עומק דברי ר' בחיי שהבאנו בתחילה, שאמר שבגאולה האחרונה יעברו רבים מישראל במדבר כמו שהיה בגאולת מצרים. כי יתכן ואין צורך להגיע פיזית למדבר, המדבר הגיע אלינו ואנו בתוכו! ועבודת השם המעולה ביותר, היא דווקא מתוך החושך.

עלינו להבין שהיצר מחכה בסיבוב להפיל אותנו ולאבד לנו את כל יראת השמיים שלנו ואת הדבקות שלנו בבורא יתברך.

ר' אליהו לופיאן אומר: אמרו חז"ל בעקבתא דמשיחא נזכה לגאולה האמיתית וזה בדורנו וזמננו. שיודעת המרכבה הטמאה כי קרב קיצה לכן אוזרת כוחותיה ובאה למקומות הטומאה שם יש לה שליטה בחיל, בכסף, בכלכלה ומרימה המרכבה הטמאה ראשה ומחשיך השטן העולם כולו לעקב התגברות הקדושה עליו. לכן מי שיש לו מוח בקודקודו, ישמור עצמו ומשפחתו וידע שאנו עומדים בשעה שמשחקת להם ועלינו לשמור עצמנו והנלווים לנו.

הסמי' קיבל ממשלה, כוח, כסף וכו' ואיך אנו נילחם מול כוחות אלו? ננסה להציל עצמנו ע"י הדבקות בהשם יתברך, שאור השם יאיר בנו ואז השפעת הרחוב עלינו תפחת. כל אחד יכול לעשות ניסיון פשוט ולקחת גמרא או לימוד אחר ואפילו דבר שהוא כבר למד וינסה לשבת וללמוד בבית המלון ויראה שאינו מבין את הדברים היטב כפי שהבין בלימודו בבית המדרש, כיוון שאין לו יישוב דעת והמקום מוציאו מריכוז. ישנם שאפילו בבית המדרש אינם מרוכזים דיים וכל רגע מביטים בטלפון הנייד. ביום שיצליח אדם למשוך על עצמו הארה ולעבוד את השם באמת מתוך החושך ולהתמודד מול אותם הסחות דעת, הוא ינצל!

עלינו להתחזק ולדעת שאנו עומדים בפתחה של הגאולה ואין עוד לאן לרדת, הסימנים מתקיימים אחד אחר השני וכאשר תגיע הגאולה, אין אנו רוצים להיתפס כאשר אנו לא מוכנים!

על כל אחד ואחד מאיתנו להתחזק במשהו קטן, יותר שמירת עיניים ושמירת הלשון, עוד לימוד תורה ומעשים טובים וכך נזכה שיכנס בנו האור האלוקי וממילא הדברים יהפכו לקלים יותר ונצליח לגבור על כוחות הטומאה. בדורנו נחצו כל הגבולות ואנו שרויים בחושך עצום ולא צריך אור חזק כ"כ להכניע כוחות הטומאה, צריך רק רצון להתמסר יותר לעבודת השם ואז יריגש אדם את השינוי.

יהיה רצון שיהיה לנו הכוח להדבק בהשם באמת ונזכה לאורו יתברך שיאיר בנו.

מסביר **הידי משה** (משה בן ברוך): בשעה שקיבלו ישראל את התורה, אמרו נעשה ונשמע וירדו שישים ריבו מלאכים (כפול שתיים) ועיטרו את ישראל בכתרים, אחד כנגד נעשה ואחר כנגד נשמע. על הכתר היה חקוק שם המפורש ובשעה שענדו לישראל את הכתרים, התבטל כוחו של היצר הרע ע"י השם המפורש. ובשעה שחטאו בעגל, ירדו המלאכים ונטלו מהם כתרים אלו וחזר היצר הרע לליבם של ישראל. מי שזכה בכתרים אלו הוא משה ומכתרים אלו קרן עור פניו. והיה משה שומר כתרים אלו כל השבוע וביום השבת היה נותנם לישראל ועל כן השבת מעלתה כה גבוהה. גם לכוחות הטומאה יש ניצוץ קדושה המחיה אותם ומשה לקח מסמי את אותו שם המחיה אותו וכך גרם לו לעיוורון.

אם כן, למדנו שיש שתי דרכים להילחם ביצר הרע, האחד לעסוק בתורה בקביעות והשני להדבק בהשם. לדרך השנייה יש יתרון על הראשונה, כיון שכאשר אדם יושב ועוסק בתורה, אז אכן היא מגינה עליו, אבל צופה רשע לצדיק, ומיד שיעזוב את לימודו, יקפוץ עליו היצר להכשילו ואילו כאשר דבק האדם בהשם, יש לו הגנה תמידית.

אומר **המדרש רבה** (בראשית, נד, א): "רבי יהושע בן לוי אמר זה יצר הרע, בנוהג שבעולם אדם גדל עם חברו ב' ג' שנים בכרך הוא קושר לו אהבה, וזה גדל עם אדם מנערותו ועד זקנותו אם מצא בתוך שבעים הוא מפילו, בתוך שמונים מפילו (יכול אדם לחיות שבעים ושמונים שנים ובסופם יפיל אותו היצר, כך היה עם יוחנן כהן גדול שנכנס שמונים שנה לפני ולפנים ולבסוף יצאו ממנו הצדוקים). הוא שדוד אומר כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך מציל עני (יצר הטוב) מחזק ממנו (יצר הרע שחזק יותר מיצר הטוב כיוון ששוכן באדם מרגע יציאתו לאויר העולם ואילו יצר הטוב מגיע לאדם בגיל מצוות) ועני ואביון מגוזלו. אמר רבי אחא וכי יש גזלן גדול מזה? (אם גזלו לאדם ממון זה דבר גשמי ונסבל, אבל כאשר אדם עובד כל חיו וברגע אחד שומט לו היצר את כל עבודתו תחת רגליו, זה קניין רוחני שקשה להשיב! עיננו רואות גדולים שפתאום נפלו וגוזל מהאדם את העולם הבא שלו לנצח נצחים) ואמר שלמה, 'אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים מלחמה של תורה, הדא מה דכתיב 'לכו לחמו בלחמי', ומימיה של תורה הדא מה דכתיב 'הוי כל צמא לכו למים'".

מכאן, שכאשר אדם דבק בהשם, גם כאשר יצא מכתלי בית המדרש, נשארת להאיר בו העוצמה הרוחנית ויש בדבר מעלה ויתרון על הגדר של לימוד תורה בלבד. ונבין מה עשה הקב"ה ביציאת מצרים, שהאיר בישראל אור עליון ועצום ונתן להם כתרים לבטל את היצר הרע ואז יכנסו לארץ וישבו איש תחת גפנו איש תחת תאנתו ולא תהיה להם הרגשה של כוחי ועוצם ידי, אבל לבסוף חטאו ישראל והדבר לא צלח.

מי שיזכה לתפוס את הנקודה הזו של הקירבה להשם יתברך ינצל!

נשלים את דברי **הזהר הקדוש** שהבאנו לעיל אומר התנא: גם אנו יוצאים ללמוד במדבריות ועזבנו את מקום היישוב, בכדי לכפות ולבטל כוח היצר. ועוד שהדברים נקבעים בלב האדם דווקא במקומות אלו החשוכים (במקום חשוך האור חזק יותר). כאשר אנו כופים את אותם כוחות טומאה, כבוד השם מתגלה ומתעלה ואין עבודת השם גבוהה יותר אלא, מתוך החושך (כאשר אדם טוב לו, יש לו כסף, ילדים ובריאות, הוא מתפלל בחשק וזה טוב. אבל אין הדבר דומה לאדם המתפלל מתוך קושי והוא עדיין דבוק בהשם יתברך בכל ליבו).

מוקדש לרפואת איתי' רפאל בן מירה, רבקה בת שרה, ישראל מרדכי דוד בן שמעון צבי, משה בן רבקה, רונן בן מתילדה, לעילוי נשמת דוד בן מרים, ולהצלחת עם ישראל

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

שבת שלום! הרב דוד לוי